

*Landskap:* Blekinge *Upptecknat av:* August Holmberg  
*Härad:* Bräkne *Adress:* Svängsta  
*Socken:* Asarum *Berättat av:*  
*Uppteckningsår:* avskr. 1942. *Född år* 1860 *i* Björnamåla, Asarum

Hokadahl.	s. 1.
Hur torpareflickan varnade sin fästman att hennes far var hemma.	s. 15.
Järnhaltig hälsokälla.	s. 18.
Medel att få lätt barnsäng.	s. 22.
Träd som använts i magiskt syfte.	s. 24.
Kleckkehallen.	s. 30.
Historia om en orenlig torpare.	s. 33.
Stöpning av julljus.	s. 34.
Loberget.	s. 36.
Iakttagelser av en höks vardagsliv.	s. 37.

ACC. NR M. 8487:1

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Hokadahl är säkerligen en plats som varit bebodd så långt tillbaka i tiden så att folket hade säterbodar för kreaturen under sommaren. Jag grundar denna tanke på att till gården hör ett torp (numera öde) som kallas sättertorpet, beläget i översta ändan av hemmanet tätt vid norra ändan av stora Torkellsjön. I min barndom beboddes det av en gubbe kallad " Säter-Nissa-Hans " ( Hans Nilsson, med tillägg av torpnamnet) en stor grov person, han var den störste personen i orten och stark som en oxe men på samma gång, som andra den tiden ,en storsupare. Det berättades om honom att en kväll han kom, frusen och hungrig efter sitt dagsarbete, in i Hokadahls bränneri och ville ha en sup, slog brännvinsmästaren upp en sup starkt 90 procentigt som Hans langade ner utan att blinka varpå han gick fram till elden för att ta en varm potatis till tilltugg, som man nu lutade sig fram mot elden som brann under brännvinspannan har han antagligen hållit munnen öppen så att de skarpa ångorna från spriten strömmat ut ty det fattade eld i munnen

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:2.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

på honom. Det sved naturligtvis och han kom sig icke för att slå ihop käkarna utan sprang ut i ån och doppade ner hela huvudet upp till axlarna men blev så illa bränd att han en hel vecka måste leva bara på kall mjölgröt. Han hade två barn en flicka och en pojk, stora och grova till kroppen men missbildade båda två och fullkomliga idioter båda. Hustrun, modren till barnen var död, så att henne såg jag aldrig men " Hansastosingar ", som barnen henämndes såg jag flera gånger. När jag var 7 eller 8 år voro de nog 20 eller 25 år, de kunde icke tala utan gav istället vrålante, oartikulerade ljud ifrån sig. Kunde ej heller gå utan satt på marken på ändan och ville de flytta sig tog de fatt med händerna i tårna på sig sedan vältade eller rättare sagt rullade de sig fram, om de därunder slogo huvudet i stenar, tuvor eller buskar, förstodo de ej eller kanske kände det ej heller de voro alltid såra och sönderslagna emedan de ej heller begrepo att hålla sig rena utan vått och torrt av dem fick stanna i de usla lumpor de hade på sig, spred de en stank omkring sig som var vämjelig. Jag har

ACC. N:o M. 8487:3.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

sett många mänskliga vrakspillror under min levnad men knappt  
några som i mitt tycke varit mera bekålagnsvärda än dessa bå-  
da uslingar, och gubbens lott var som man lätt kan inse icke  
avunsvärd. Så länge det ej var kallt bar han ut de usla stackarna  
på gården om morgnarne förrän han gick till sitt arbete där  
fingo de vara tills han kom hem sent om kvällen eller natten.  
Om vintrarne sades det att han band fast dem i varsitt hörn  
av stugan så att de ej skulle komma åt att sätta eld på husen  
medan han var borta. Orsaken till missödet berodde enligt fol-  
kets tro därpå att Hans byggt sina hus på en plats där jord-  
folket hade sitt hemvist. På den tiden fanns en liten skvaltkvarn  
vid bäcken som rinner från Elmtasjön. En gammal kvarnbyggare  
vid namn Zakarias hade en gång varit ifärd med att reparera  
denna kvarn samt av Elmtabönder som voro ägare till kvarnen  
efter slutat arbete fått sig ett så pass bra kalas, att han  
ej orkade gå hem om kvällen utan när han kom till Säter-torpet  
gick han in i lagårn och lade sig men vaknade uppå natten  
och fann lagårn upplyst och såg att hela loggolvet var fullt

ACC. NR M. 8487:4

*Landskap:* Blekinge      *Upptecknat av:* August Holmberg  
*Härad:* Bräkne      *Adress:* Svängsta.  
*Socken:* Asarum      *Berättat av:*  
*Uppteckningsår:* Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

av små pysslingar av vilka somliga kardade andra spunno tråd på små spinnrockar åter andra vävde eller hade andra arbeten för sig, om en stund somnade han men vaknade igen och gav sig iväg förrän solen gick upp. Nu var logen utrymd och tom men när han kom ut såg han allt jordfolket ifärd med att försvinna under Säter-Hansas stuga. Så kom talet ut att Hans byggt sin stuga på trollens plats och troddes av folk också, så att några år härefter då först idioterna och sedan gubben dog fanns ingen hågad att bosätta sig på platsen, oaktat där var ett stort bra torp utan husen fick förfalla och åkrarna lågo öde, annars var det för en bonde ända tills fram på 1870 talet icke svårt att få torpare men då började Amerikafebern och sedan rusningen till fabrikerna så att sedan den tiden var hundratals torp övergivna och avfolkade i våra omgivningar. För ett par år sen tog jag ett strövtåg en söndag hit upp till Säter-torpet, ett litet övervuxet stenrös efter murverket var allt som fanns kvar, åkrarna voro beväxta med skog och hade jag ej sedan barndomen så väl vetat platsen hade jag inte ens letat

ACC. NR M. 8487:5

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

mig dit. Alla de större äppelträden där växte varo nerhuggna så att det fanns endast fullkomlig vildmark på platsen. På tal om fäbodar och säterliv vet jag intet ställe mer än detta i hela västra Blekinge vars namn antyder på säterlivet. Har det emellertid funnits här så är det otvivelaktigt att detta icke varit den enda platsen fast intet namn eller minne därav fortlevat till våra dagar och jag har som sagt ingen annan grund för min tro här heller än namnet och alldenstund torpet nu ligger öde och den generation dör bort som kan minnas Säter-Nissa-Hans så försvinner även namnet därför har jag velat omnämna saken.

Den som söderifrån ankommer till Hokadahl och närmare granskär naturen finner snart att vi nu kommit till en kargare bygd, naturen är så att säga allvarsammare, åkrarna äro magrare och ge föga lön för mödan belägna som de äro på gamla moränvallar vilka nästan oavbrutet följa Mieåns övra och mellersta lopp. Skillnaden i naturen är icke precis så stor att man fattar det vid ett flyktigt ögonkast annars är det snart märkbart. Den skog man ser på alla höjder i den mycket kupe-

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:6.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

rade terrängen består av barrskog med ett och annat inslag  
av lövträd. Dessa senare få nöja sig med att hålla till i dal-  
gångarna och runt om åkrarna för att nu icke tala om de obli-  
gatoriska oaserna i själva åkrarna, varhälst jorden vid en sten  
eller ett rös får ligga orörd. För övrigt är platsen vacker  
vid den i dalens mitt framslingrande ån ligger först ett sågverk  
och ovanpå dammen till detta en mycket gammal pittoresk sten-  
bro i 2 valv som reser sig ur vattnet lik puckeln på en kamel.  
Några yviga alar som fått rotfäste i mittpelaren försöka så  
gott de kanne att överskugga den gamla veteranen. Strax ovanpå  
återigen ett sågverk inträngt mellan en hög backe på vänstra  
sidan och en vacker liten furudunge vars toppar speglar sig  
i den lilla dammen högt på backen, i väster ligga båda Jeppe  
Hoka gårdar den ena nu tillhörande Fridafors-bolaget med en  
gammal byggnad utstyrd med en dörrinfattning som skall före-  
ställa något slags vapensköld med årtal 1754. Byggnaden re-  
parerades för något år sedan och fick då beklagligtvis icke  
till fullo behålla sitt gamla utseende, men dörrinfattningen

ACC. NR M. 8487:7

Landskap: Blekinge  
Härad: Bråkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

fastän ny, bibehölls i sitt gamla utseende. Kastar vi blicken österut över ett mellan höga backar beläget odlat kärr ser vi vid bortre ändan en av naturen bildad ytterst brant hög jordkulle med en torpstuga på själva toppen, backens branta sluttningar äro odlade man förvånar sig över att icke båda husen och jorden sköljes ner när det regnar, stället heter Högatorp och var gammalt i min fars bärndom (han föddes 1827). Något öster härom högt uppe på backen bakom furuskogen ligger en vacker liten sjö (lilla Torkelsjön) med vackra stränder inbäddad i vacker björkskog, sjön är bekant för sitt rika Braxenfiske, Braxen blir här ovanlig stor och fet.

När man ser den karga natur som omgiver Hokadahl kan man knappast vänta att finna så leende frodiga trakter som på något avstånd både väster och öster om äro tillfinnandes, ett par av dem äro riktiga sevärdheter varför jag med några ord vill omnämna dem. De förtjänte att ses och beskrivas av någon med bättre penna än jag är i besittning av.

Vi bege oss först en fjärdingsväg ut något väster om Nor-

ACC. NR M. 8487:8.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

-ra Hoka gård. Närmast från de väster om N.Hoka i en dalgång belägna odlingsarna kommer man till ett vattendrag som kallas Svansjö-bäcken men som höst och vår snarare bör kallas å en bäck, så snart den lämnat mossodlingen tar den sig ett ögonblicks vila vid en liten stenbro å vägen som går från gården till längre bort belägna åkrar för att liksom betrakta ravinen den nu bereder sig att i yrande vildhet störra nerför vid själva krönet ligger först några stora stenar som den mullrande bruter sig förbi, strömmen börjar genast fradga och visa tänder men ju längre ner den kommer jumer rasande blir den över de tusentals hinder som finnes i dess väg, ouphörligt kastas vatten upp och ner bland stenar och trädrötter krönt av ett i alla regnbågens färger skimrande lödder som synes när solstrålarna kan sila sig ner genom de täta lövmassorna från de både sidan och ute i strömmen växande träden. Här uppe från bron kan vi icke se mera ej heller det vackraste av forsen varför vi på en ganska lång omväg beger oss nedanför fallet, ankomna hit ner där marken är tämligen jämn med riklig

ACC. NR M.

8487:9

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

gräsväxt och översållad med blommor tränger vi oss fram genom  
de hundratals hasselbuskarne till höger där vi höra bruset av  
det i yrande fart framstörtande vattnat se något av fallet kan  
vi icke ännu ty den frodiga och tätta växtligheten förtager all  
utsikt men fågelkvitter höres härute så mycket mera längre in  
mot fallet överröstas fåglarna av vattnets brus strax är vi  
framme och framför oss till höger uppåt och till vänster neråt  
är ravinens botten ett enda yrande skum, strömmen vrider, vän-  
der och buktar sig i alla riktningar men kan trots sin vildhet  
och ursinne ej få bort de otaliga hinder som spärra vägen för  
den, till höger är strandslutningen ganska brant men till  
vänster är bättre utrymme men strax bortom ravinen reser sig  
backen hög och imponerande men backen, ravinen och slätten  
nedanför samt ut i själva strömmen där någon större sten bil-  
dar lä är så tätt det kan växa beklätt med frodig lövskog  
därav många stora ek och bokträd uppå själva backen står en  
grupp allvarsamma furor och granar. Lövträden är av alla möj-  
liga slag en formlig hopgjytring av vad Blekinge kan framställa  
samt med underskog och buskkratt så tätt som möjligt. Av buskarna

ACC. NR M. 8487:10.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

är hasseln representerad i hundratal alltsammans oberört av kulturens ackurat sådan naturen danat det. En liten idyllisk fridfull vrå sådana vi i vår tid icke finner många. Stället är beläget å Ringamåla kronopark så att man kan hoppas att det fortfarande får vara ostört ( en pärla i naturen ). Fallhöjden från lugnvattnet nedanför till bron där forsen tar sin början, tror jeg är 20 meter men som forsen är c:a 1/2 km.lång är det ingenstädes något egentligt stupfall men så pass lutning överallt att hela sträckan synes vara ett enda yrande skum och eftersom vattnet upphörligt ändrar sig ändrar också färgskiften i vattenblåsorna. Det har icke så stor vattenmängd att man kan kalla det storartat, men om våren då allting är grönt och fåglarna kvittrar sin musik till vattnets brus är det en av de täckaste och vackraste platser man kan vilja se och den som då sett det är jag säker på instämmer häri. Från Norra Hoka är en liten grönskande körväg ända ner förbi fallet, själva den frodiga växtligheten i ravinen är värd att ses. Om någon skulle besöka den nu beskrivna platsen samt önskar

ACC. NR M. 8487://

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

taga kännedom om hurudana skogsstigar lantbefolkningen har att såväl vinter som sommar ta sig fram på är här i tillfälle att göra bekantskap med en sådan, från försen går en sådan längsåt den långsträckta Melesjön förbi ömsom björkskog än frodig furuskog, boklundar små vackra gräsängar såvälsom sljusbackar med enbuskar och stenrös alltjämnt längsåt den mellan höga backar sig sträckande sjön, där om turen är god man kan få se en eller annan andkull vid stranden här och där kan man stötta upp en hare som i ilande fart sätter iväg. Vi befinner oss hela vägen å kronoparken där det vilda skyddas. Vid södra ändan av Melesjön kommer en väg från Hokadahl trafikabel med bil nu sedan Fridaforsbolaget delvis förbättrat den. Förbi odlade kärr, grönskande ängar, glittrande sjöar, sorlande bäckar och backar med ömsom björk och barrskog går färden i oavbruten omväxling, en enda stuga finns på hela vägen till man kommer till Emneboda varifrån god bilväg leder till Svängsta.

Gör vi nu en tur från Hokadahl i nordost riktning kommer vi efter nära en  $\frac{1}{2}$  mils väg till Elmtasjön. Vägen har delvis

ACC. N:o M. 8487:12.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

gått uppför ganska branta backar och något väster om sjön är ett backkrön 90 meter högt. Under vägen ha vi passerat en liten skogssjö varifrån en bäck sorlande dansar ner för backarne och utfaller i Mieån mittför övre Hoka såg. Där denna lilla bäck passerar landsvägen har ofta synts fladdrande ljus, så kallade lyktgubbar. De gamla Elmtatorparna som hade sin väg fram här visste mycket att berätta härom. Särskilt en som hette Måns Håkansson, påstod att han såg lyset nästan varje gång han kom här nattetid. På den tiden fanns där gammal furuskog och där bäcken letade sig weg mellan stenar och trädstammar syntes lyset noggrant följande bäckens slingringar fortsatte över landsvägen ner mot ån där det slöcknade, men ingen av dem som sågo det blevo sjuka eller hade ont av det så att det lär ha varit ett godmodigt troll som här huserade.

För att vara så långt uppe ligger Elmtasjön i en låg sänka mellan höga backar, endast 60 meter över havet. Den är, trots betydligt avtappad, rätt så vidlyftig med många småholmar och fastän de tyckas bestå av nästan bara sten äro totalt övervuxna

ACC. NR M. 8487 :3.

*Landskap:* Blekinge

*Upptecknat av:* August Holmberg

*Härad:* Bräkne

*Adress:* Svängsta.

*Socken:* Asarum

*Berättat av:*

*Uppteckningsår:*

*Född år* 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

med lövskog som på alla sidor hänger över vattnet som galler. Vid södra ändan just där bäcken från sjön rinner ut ligger en liten stuga varav hälften av väggarna äro nere under marken och bestå av sten, övre delen av väggarna äro däremot av plank, taket är av spän, väggarna ovan jord rödmålade med vita fönsterfoder och ser riktigt smånäpen ut och bebos av en änka som på vallen utomkring väggarna planterar rosor och blommor så att där är både snyggt och trevligt, från gummans lilla täppa har man den bästa utsikten över sjön. Till vänster slingrar sig byvägen fram till Elmsta hållande sig i omedelbar närhet av sjön samt passerande över en och annan efter sjösänkningen torrlagd vik beskuggad av härliga björkar och aler vid sidan av vägen reser sig brant en björkskogsbevuxen höjdsträckning som längre mot norr fram vid gårdarna framvisar en och annan naken bergklint, annars är allt klätt i grönt. Ungefär mitt på sjön gör landet på vänster sida en stor utböjning i sjön och här ser man bland ekarne gårdarne med sina åkrar och ängar skymta fram. År det en fastdag, svajar flaggan från någon flag-

ACC. NR M.

8487:14

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

-stång. Nervid sjön överskuggat av ekar ligger ett nymålats badhus, stundom syns någon fiskare och nästan alltid så länge vattnet är öppet en eller annan grupp änder på sjöns vida yta, en och annan brun sten sticker där och var upp över vattnet ofta dekorerat med vit nattmössa. (visitkort från fiskmåsarna.) Norrut på samma sida höjer sig terrängen allt mer och mer tills den övergår i ett blått fjärran, mot öster sänker den sig till en djupt nedskuren dalgång vari ett litet vattendrag kommande uppifrån Grimsmåla ägor söker sig väg ner till sjön. På högra sidan sträcker sig Askaremåla ägor till sjön i flera långsträckta åsar med inte fullt så brant lutning men med ouphörlig stigning tills de långt upp i nordost äro högre än backarne väster om sjön. Längst i söder mot sjön äro magra steniga backar med ömsom björk och barrskog längre i norr endast furuskog som fortsätter fram mot den ovannämnda dalgången norr om sjön där även Askaremåla backar brant sänka sig ner.

ACC. NR M. 8487:15

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Apropå Askaremåla påminner jag mig en lustig händelse:  
En torpare på ett torp därstädes kallat Kåsta-kullen, hade en  
tös som tillfästman hade en pojke från ett av de andra torpen  
på gården. Tösen som hette Johanna, hade ett barn några månader  
gammalt och bodde hemma hos sin far som svor ve och förbannel-  
se över fästmannen som varit orsaken till hennes belägenhet.  
Fästmannen gick gärna till sin flamma, men vågade aldrig detta  
när Johannas far var hemma ty då hade det vankats stryk. Stu-  
gan var låg och försedd med torvtak och takfönster. Nu hade  
Johanna kommit överens med fästmannen att hon skulle plassera  
en blank mässingknapp i en väggspringa jämte dörren när gubben  
var borta, då kunde han komma in till henne, var däremot knap-  
pen borta så var fadren hemma. Så en kväll hade hon glömt att  
taga bort knappen fastän fadren var hemma och låg i sängen  
och vilade sig, kom så fästmannen dit om samma kväll men gick  
av någon anledning icke in genast utan kröp upp på taket och  
tittade ner genom takfönstret för att spionera, här observera-

ACC. NR M. 8487:16.

*Landskap:* Blekinge      *Upptecknat av:* August Holmberg  
*Härad:* Bräkne      *Adress:* Svängsta.  
*Socken:* Asarum      *Berättat av:*  
*Uppteckningsår:* Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

-des han av Johanna som satt i vaggan och pysslade om barnungen, hon visste sig ingen råd hur hon skulle kunna varsko sin hjärtskänkar menså fann hon på att dikta en visa vari hon beskrev situationen . När hon så vaggade ungen och skrek visan med sina lungors hela kraft kunde ju gubben ej tro annat än att hon bara sjöng för att somna eller förströ barnet.

Visan lydde så:

O rakan ligger på taket  
o far han ligger vaken  
o lilla vännen min,  
ikväll får du inte gå in  
Ja menar den karln han är vilder och galen  
som inte kan höra, far är hemma,  
far är hemma vyssan lullen lej.

ACC. NR M. 8487:17.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

I aftes så glömde jag knappen i väggen  
aj,aj, aj, tjo falleralle ra.  
Ja menar den karln han är vilder och galen  
som inte kan höra,  
Far är hemma, far är hemma, vyssa lullan lej.

Men kom till mig i morgon förrän att hanen gal  
för då är far min borta vid Hokadahl och mal  
Ja menar den karln han är vilder och galen  
som inte kan höra  
Far är hemma, far är hemma, vyssa lullan lej.

Händelsen passerade år 1872.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:18,

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

När jag beskrev Jepps Hoka, glömde jag att omtala ett ordstäv som anspelar på hemmanets usla åkrar och dåliga grödor. Man säger: "Jepps-Hoka gröda är hela landets skada ." och menar därmed, att om det regnar så pass att det blir normal gröda där kommer det att förorsaka översvämnning och skada all annorstädes. En mycket järnhaltig hälsokälla finnes strax väster om gården i en dalsänka. På 1850 talet lät dåvarande ägaren till J-Hoka, bonden och kyrkovärden Karl Jonasson, upprensa och mura den, planterade tvenne rader snöbollsbuskar och planerade ut en liten spåtsergång, slog ner några palar i jorden med bräder ovanpå till säten och så var brunnsanläggningen fix och färdig. Den anlitades av ortsbefolkningen ett tiotal år sålunda att den som var eller trodde sig vara betjänt med att förbättra sin hälsa medelst vattendrickningen, tog en skopa i handen och gick till källan en dag då och då när tid och tillfälle var lämpligt, tog sig en skopa vatten eller två ur källan och släppte ner, ju mer man orkade dricka ju kraftigare verkan skulle det giva, var det

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8487:19

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

en karl, tog han vanligtvis ett par duktiga supar brännvin efteråt för att få bort den egendomliga smaken sådant järnhaltigt vatten här. Var det ett kvinnas hade hon vanligen sin strumpstickning med sig samt slog sig ner på ett säte och stickade och så ofta man orkade togs det på nytt en skopa eller två ur källan. Att på en och annan av männen som drucko, vattnet verkat betydligt var ingen svårighet att se även för en som ej var medicinlärd. Baler gick av stapeln varje dag, de dansande voro gräshoppor, sländor och fjärilar och musiken bestod fåglarna. När jag gick i skolan såg jag ett par personer som gick dit för att dricka brunn 1868 sedan kan jag ej påminna mig att källan anlitats. Nu är allting ruinerat och förfallet, källan övervuxen och jag tror knappast att gården nuvarande ägare ens vet att han är innehavare av en hälsokälla som enligt uppgift av Karl Jonasson skall ha lika stark järnhalt som Ronneby källa. Det är troligt att källan varit känd i gamla tider, jag besökte Karl Jonasson då jag var vuxen och frågade om han själv funnit på källan, nej sade han, där var gammal källa jag endast satte den istånd på nytt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:20.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

När jag var 7 a 8 år bodde mina föräldrar i J:Hoka ägors västra utkant nära lilla Brunnsgöl, på östra sidan om den lilla gölen gör marken en upphöjning grundberget går här i dagen och mitt på den tämligen plana bergsytan här bildats en försänkning som under tidens lopp nästan fyllts med löv, barr och dylikt överväxt med mossa så att ett tuvigt kärr nu upptar fördjupningen. I tuvorna har buskar av björk, vide och brakved fått rotfäste och i en tuva vid kanten av kärret hade en ek vuxit upp och denna eke-historia är det jag här vill omtala.

En sommardag jag strövade omkring för att leta efter smultron och kom förbi det här beskrivna lilla kärret fästes min uppmärksamhet vid det underliga utseendet en i kanten växande ek hade. Stammen kunde väl vara 5 tum i diameter något över rotknölen och var på en längd av 7 fot eller något mera klyvd mitt itu samt vidare flathuggen på de inre sidorna så att vardera halvan var icke mera stort än tumstjock och ner vid roten så långt ner vid klyvan som möjligt fanns en tunn sten nerkilad.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8487:2/

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Trädet hade tydligtvis icke klyvits detta år ty insidorna varo grå, för övrigt var trädet friskt i toppen med gröna blad och tycktes icke lida av den hårdhänta operation det varit utsatt för. Jag hade nog hört omtalas både spöken och troll och en del trollerikonster likaså men kom ändå inte mig för att sätta det här kluvna trädet i samband med sådant, det stod där så stilla och oskyldig som helst men nog undrade jag vad avsikten skulle vara med det. Om en vecka eller kanske två kom jag att gå samma håll och då hade trädet ändrat utseende, då var en spjärnstake pressad mellan trädets båda halvor så att en öppning på 15 eller 16 tum fanns emellan dem. Nu var jag övertygad om att det var något mystiskt med i spelet och gick till en gubbe Hjorta-Sven som bodde i närheten, han stod hemma på gården och gjorde tråskor när jag kom och när jag omsider lyckats få honom att begripa vad jag sett sa han bara, jaså, då få vi snart spörja att det är någon kärring som skall barna, det är Adams-Jonases konster du har sett. När Sven sagt detta återtog han sitt arbete och av hans svar begrep jag jämt ingen-

ACC. N:o M. 8487:22.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

-ting men som jag var en favorit hos gubben och han var vänlig och pratsam, framställde jag frågor på frågor vilka han besvarade och således fick jag reda på sammanhanget.

Första gång ett kvinnas skall föda barn emotser nog de flesta denna katastrof med frukten och båvan, instinktmässigt anände att det kan bli fråga om liv och död, och finnes något medel som de tro kan mildra smärtorna är det ju ursäktligt om de begagna sig därav och det har nog under alla tider funnits mäniskor som profiterat på medmäniskors godtrogenhet så även i detta fall. Den här ovannämnda gubben Adams-Jonas var en stor filur som fått ord om sig att kunna lite små trollkonster och bland annat skulle han enligt utsago ofta vara anlitad av kvinnors som väntar sin nedkomst. Om han varit i någon mån medgörlig så kunde han varit en ypperlig berättare för mig. De flesta andra gubbar i hemorten funno näje i att tillfredsställa min nyfikenhet och besvarade gärna mina barnsliga frågor och gav sitt gott de kunde svar på mina otaliga frågor, men icke så Jonas, frågade jag honom om något röt han till ett bitande svar och fråga jag

ACC. NR M. 8487 : 23.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

mera så fick jag en käppsläng. Stackars gubbe, jag insåg icke då att om han på något sätt kunde lura sig till något av sin nästa behövde han det gärna. Han led ganska mycket av brock, var gammal och orkeslös men varit bunde i sina yngre dar så att det var inte så mycket att undra över, han var bitter. Nu var det så att han som sagt anlitades rätt ofta det tillgick så att han klyvde ett trä och när botandet skulle försiggå satte han en spjärn mellanträdhälvporna så att öppningen blev så stor att kvinnset kunde krypa igenom öppningen, under tiden stod Jonas bredvid och läste någon slags bön eller besvärjelse sedan skulle spjärnen sitta kvar i trädet 9 dagar för att allting skulle avlöpa bra för kvinnset lika många dagar efter födelsen. Det har följaktligen varit under en sådan 9 dagars period jag råkade påträffa och få upplysning om dethära mysteriet.

Att Jonas förlagt sin klinik på en så avsides plats dit han själv säkert hade mycket svårt att gå blev först långt senare klart för mig, han ville naturligtvis ha det så avsides som möjligt så att ingen skulle påträffa det. Sådana träd som användes

ACC. N:o M. 8487:24.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

till sjukdomare botande, där det borrades in tandväärk eller dylikt vågade ingen hugga, det troddes att sjukdomen då kom på den som högg trädet. I Norra Hoka Hult stod en stor gammal bok vari på 8 eller 9 ställen hade borrats in tandväärk, ingen vågade hugga trädet, så en sommar byggde bålgetingar i den ihåliga stammen, ett par småpojkar skulle röka ut getingarna men satte på samma gång eld på trädet så att det brann ner.

Den ek jag här beskrivit stod och växte 1910 och hade då vuxit ganska stor både halvorna voro sammanväxta till en stam fastän en hög rygg på vardera sidan visade var som den gamla öppningen varit och stenen vid roten var alldeles övervuxen. Sen besökte jag inte platsen förrän 1912 då var trädet huggit. Under mina strövtåg har jag en gång i Påkamåla ägor funnit en ek som bestämt använts i samma syfte ty den var klyvd på samma sätt och skulle möjligen något sådant träd påträffas någonstädes så vet vi nu till vad ändamål de äro klyvda.

ACC. N:o M. 8487:25.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår: 1860

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Vi fortsätta nu den avbrutna färden längs Mieån. Från Hokadahl norrut något vidare anmärkningsvärt påträffa vi ej förrän vi kommer till Grimsmåla nedom den höga backe på vars topp Grimsmåla gårdar äro byggda är en källa med friskt klart vatten belägen några meter från vägkanten på höger sida, källans vattennivå är tämligen högre än landsvägen. Det berättades att när landsvägen anlades här stötte arbetarna på en källåder så stark att stenar och vägfyllnad spolades bort och flödet stod icke till att hämma, menså fick de fast i en del fjäderdynor som sänktes ner och ovanpå dessa vräktes en massa sten, på så sätt dämdes flödet och det är nu endast den lilla källan som utvisar var jordälven bröt fram. Vad sägen om fjäderbolstrarna beträffar kan jag ingenting säga men de många stenarna i vallen mellan vägen och källan liknar rätt mycket till att vara ditvältrat med flit. Av de som då voro med har ingen levat sedan jag blev <sup>så</sup> stor att jag kunnat göra

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8487:26.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

förfrågningar där om och någon skriftlig anteckning där om har jag mig ej bekant.

Vi fortsätter vidare mot norr tills vi kommer till avtagsvägen vid Ihre som går österut till Ljungsjömåla, här är åtskilligt att omtala.

På 1860 och 1870 talet innehades Ljungsjömåla av en bonde Nils Esaiasson, som lär varit en son (vid sidan av) till biskopen och skalden Esaias Tegnér i Växjö. Tegnér inköpte Ljungsjömåla till sonen Nils och på så sätt blev han bonde därställes. Nils var en stor, lång och kraftig person med svart hår och skägg och ett livligt gladlynt humör, en bra bonde som stod sig gott. Hans son övertog gården efter honom men behöll den icke så länge och nu många år har gården gått ur hand i hand från den ene skogsförödaren till den andre. Förrän Ringamåla kyrka byggdes tillhörde Ljungsjömåla Asarums församling och till Asarums kyrka var ju en ofantligt lång väg och om än befolkningen från denna avlägsna ort inte gick till kyrkan så ofta var sådant inte så gott för prästen att kontrollera, men

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 8487:27.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår: 1860

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

nattvardsgåendet antecknades ju i kyrkboken och försummades detta kunde man med all säkerhet påräkna obehagliga följdern för unvikande härav fann folket här i orten på följande utväg.

En av torparna åtog sig att gå till pastorsexpeditionen i Asarum, på en medförd pappersslapp voro nu alla vederbörligas namn uppskrivna, denna framlämnades och efter denna antecknades i kyrkboken, att sedan folket icke brydde sig om att i vederbörlig ordning bevista nattvardsfirandet betydde intet, formaliteterna voro uppfyllda så att man riskerade ej något obehag från prästerskapets sida. Nu hörde till saken att den som gick vägen skulle från varje ställe han havt bud erhålla ett halvstop brännvin, när han då havt bud från 8 a 10 ställen, kan man förstå, att nog fick han "nattvard" så det förslog. Om vi i min barndom såg någon av Ihre eller Ljungsjömåla torpare överlastade brukade man alltid säga: "Där är en som varit på Ljungsjömåla nattvardsgång".

Ljungsjömåla gränsar i norr till Tingsryd socken i Småland, i öster till Åryd och i nordost till Ölje hult. I själva

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8487:28.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUND'S UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

punkten där Ölje hult, Ringmåla, och tingsryd gränser stöter ihop ligger ett stort stenblock " Salahall ". Generalstabens karta visar två torp söderut från Salahall på Ljungsjömåla ägor och ett av dessa måste vara det torp jag nu vill omtala. Churuväl jag ej blir klok på det själv ty fastän det nu är 50 år sedan jag besökte stället tycker jag mig vilja minnas att det var längre väg från Salahall och dit än vad det enligt kartan bör vara. ( Nu har väl i alla fall andra så väl som jag givit akt på att kartorna äro stundom rätt så opålitliga ifråga om avstånd från en ort till en annan ) Stället kallas då Balsen och kallas så än i dag faständet nu är utsålt till en hemmanslott. Stället innehades då av en torpare " Jonas på Balsen ", i hans torp gick grundberget upp över marken på ett stort stycke bildande vad folket kallar, en flathall. På denna flathall låg då och ligger troligtvis ännu en sten avrundad och mycket liknande den som finnes på Inglinge hög i Torsås socken i Småland, med undantag av att stenen på Inglinge

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8487:29.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

hög är försedd med inhuggna krumelurer, både ovanpå och på sidorna, detta saknas på stenen vid Balsen. I storlek är den så att en stark karl kan lyfta den, för mitt öga såg den ut som andra stenar men lär nog ej vara det ändå, ovanpå den större stenen låg en annan betydligt mindre sten, avsmalnad mot ena änden och rund så att den såg ut att vara tillformad av människor. När man nu tog den lilla stenen, som bestod av någon mörk stenart och stötte den mot den underliggande, uppstod ett klart klingande ljud, som enligt gubben Jonas utsago i kallt och lungt väder skulle höras till Ljungsjömåla. Detta betvivlar jag i alla fall, ty det är så långt att det skulle erfordrats en bra kyrkklocka att kunna höras så långt, men godt ljud gav den i alla fall. Vi provade flera gånger både jag och min far, ty han var med. Det var den lille stenen som gav ljudet ty när jag tog en annan sten i åkern intill och dunkade med så hördes intet annat än en dov duns, men så snart jag klämde till med den svarta sockertoppen så blev det ljud i skällan. Stenen kallas " Klockehallen på Balsen ".

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o

M. 8487:30.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnanåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Det var så att jag ända sedan barndomen hört ~~far~~ tala om Klockahallen men aldrig kunnat förmå honom att gå med dit upp. Det var ju också en djädrans lång väg att gå för en sak som i allmänhetens ögon inte var något att bry sig om, men det låg och grodde inom mig. Vid min konfirmationsålder hade jag också kommit i tillfälle att få läsa några andra böcker än katekesen och Lasse-Maja, då jag beslöt att göra allvar av saken. Jag visste fars svaga sida och om sommaren 1875, jag konfirmerades det året, och som jag då arbetade de dagar jag ej gick till prästen, hade jag gömt ihop några kronor som jag kunde disponera efter godtycke. När vi då skulle börja andjakten det året köpte jag ett stop brännvin och lovade far att han skulle få alltihop om han gick med mig till Klockahallen. Det gick han in på alldenstund han visste att där i närheten fanns gott om sjöar så att man på samma gång kunde påräkna god andjakt. Då jag nu börjat kan jag likasågott tala om hela förloppet. När

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:31.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

vi beskådat Salahall och klockehallen gick vi till en sjö öster om som hette Långasjön. Far var överallt här som på sin "mammas gata", så många hundra gånger han i sin ungdom besökt dessa trakter när han var ute och jagade, jag visste inte längre än han gick hur landet låg, om några kartor ägde jag då intet begrep. Brännvinskaggen hade jag inte fått honom få nys om förrän jag blivit visad naturmärkvärdigheten, sen lätt jag honom få den och han smuttade på den emellanåt men när vi kom till Långasjön där det fanns gott om änder så gick det bra nog några skott men sen var det slut. Vi få lägga oss lite så han fast det är bra förargligt ty litet öster härom ligger Vettergölen och där har alltid varit gott om änder men jag ser minnsan inte att skjuta dem. Nu hade jag hört nog och så snart han lagt sig och somnat, larvade jag iväg och råkade riktigt mycket på Vettergölen och vad ännu bättre var gott om Änder jag visste att jag behövde inte göra mig bråttom tillbaka så att jag hade god tid att se om alla vikar och vassar grundligt, så att när jeg om sena kvällen kom tillbaka till platsen där far låg, hade

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8487:32.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

jag 17 Änder i 2 knipor över axeln, då var hageln slut för mig annars skulle jag haft ännu flera, det fanns vilt på den tiden. Vad nu beträffar Balsen, så har stället sedan dess bytt om ägare flera gånger och en av dem har haft en ångsåg uppsatt där en tid, så att det är mycket möjligt att där förövats skadegörelse på stenarna, under denna tid finnes de i sitt gamla tillstånd skulle det vara intressant om någon vetenskapsman undersökte dem så att man kunde få förklaring på hur ljudet ur dem kan framstå så högt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8487:33.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Ved gamle Jones på Balsen beträffar går en lustig historia om honom. Inom dörren hade han i många år en stor "tina" (ett laggkärl i form av en tunna med lock över) Som Jonas hade flera kor på torpet, åtgick icke all mjölk till husets behov ej heller till grisarne, men allt som blev över slogs i tinan. Var det någon skogsarbetare eller någon annan som ville köpa mjölk av honom så lämnade han av det som fanns här i kärlet. Hurudan lukt och smak detta i längden skulle erhålla då tinan i regel ej tvättades mer än en gång varje höst, kan man tänka sig. En person från orten som köpt Jonas drickablandning ett par gånger och blivit missbelåten med varan, gjorde gubben ett fult spratt. Han kom in en gång när Jonas var ute i torpet och fick fatt i katten som han stoppade i tinan och lade locket på så att katten kvävdes. Gubben undrade mycket var hans katt tagit vägen men trodde till slut att räven tagit honom, så en gång han skulle göra tinan ren hittades benranglet på bottnen.

ACC. N:o M. 8487:34.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnsmåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Där vägen från Ljunsjömåla grenar ut sig från landsvägen, låg för en 20 år sen och ligger kanske ännu en stuga i vilken en gumma kallad " Kru-Anna " bodde. Hon var den sista i våra orter som gjorde julljus på gamla maneret. Ljusen stöptes av talg för hand men efteråt dekorerades de med punkter och krumuler i grön och röd färg, ibland med bara två rader längsåt ljuset, ena sidan röd andra grön, men skulle det vara riktigt fint vreds rosorna i spiral runt om ljuset. Något år förrän gumman dog köpte jag ett par ljus av hennes fabrikat för att ha såsom ett minne och som ännu äro tillfinnandes. Gumman hade en gång blivit ertappad att sälja brännvin varför hon blev ådömd böter som hon avtjänade på Karlshamns kronohäkte och just under dessa dagar blev hon förlossad inne på själva fängelset. Det blev en tös som i dopet erhöll namnet Amanda och som nu är gift och bosatt i Askaremåla.

När Johan Larsson i Ihre byggde till sin gård 1901 eller

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8487:35.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

1902, bodde en av timmermän hos Kru-Anna. Anna hade en gammal dalaklocka som hängde på väggen vid sidan om där timmermannen låg och sov. En natt höll klockan på att skrämma ihjäl honom. Han hade sovit en stund men vaknade just som klockan slog åtta, efter dessa slag surrade det till något i klockan varpå den började slå igen och höll på så att karlen räknade 112 slag. Han steg upp, tände ljuset och undrade vad i Herrans namn det gick åt uret. Urverket i klockan drogs en gång var åttonde dag och nu hade haken som reglerade slagverket lossnat, därför höll den på att slå lika många timmar som återstod för den tid den var uppdragen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8487:36.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

En liten bit längre upp kommer vi till Lobergets kvarn och såg och vid norra änden av dammen reser sig en tämligen hög bergklint, som kallas Loberget. Den skall enligt uppgift vara 120 meter. Loberget består av en på alla håll sönder-splittrad bergmassa. Det övra partiet har många remnor uppför från och ner så att det ser ut som om man ställt en hop stora ofantliga pelare på ända mot varandra överallt i remnorna har buskar fått rotfäste som sänder ut skott och krokiga grenar i alla möjliga riktningar men överst på toppen växer barrskog. När står ner på landsvägen och tittar upp på resen, liknar den i mitt tycke en tillrufsad trasfröken som virat en grön duk om huvudet. I dammen nedanför hörs stundom Necken spela under sommarkällarne. Strax ovanför äro vi i Källehult och ha över- skridit Blekingegränsen.

ACC. NR M. 8487:37

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår: \_\_\_\_\_

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av: \_\_\_\_\_  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

I februari 1926 insände undertecknad en teckning av hökfuran i Emneboda med höken sittande på en avbruten gren.

Som det kanske kan intressera att få en liten inblick i skogsfåglarnas liv vill jag här nedan berätta litet om mina iakttagelser av denna höks vardagsliv. En av orsakerna härtill är även den att jag skräder icke våra rovdjur i skog och mark med hatets ögon. De följa sin instinkt efter de anlag naturen givit dem och göra i allmänhet icke människorna så stor skada som man vanligtvis tror. Jag har under mina tusentals strövtåg i markerna kunnat konstatera åtskilligt härvidlag och kommit till den slutsats att rovfåglarne åtminstone snarare böra skyddas än utrotas och kunde jag övertyga flera om nödvändigheten härför skulle det känna ganska tillfredsställande.

Tidigt en söndagsmorgon i soluppgången kom jag traskande i en dalsänka sparsamt bevuxen med småbjörkar, risiga videbuskar och en och annan purrig fur och enbuske. Öster om höjde sig en brant backe med reslig fur på höjden och långa smäckra

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:38.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

björkar och alar just där sänkan eller kärret stötte intill backen, till vänster sträckte sig en längre ås med blandad löv och barrskog rakt fram var inskjuten en rundad vik av södra Knivsjön, varifrån bäcken kom som längs sänken fortsatte söderut tills den nådde sluttningen norr om Korpabacken där den i virvlande fart brusande störtade utför. /Bäst jag gick varsnade jag en stor hök som slog ut från något träd i backen till höger och fortsatte över sjön. Ögonblickligt stannade jag och började med blicken granska träden men kunde ingenting upptäcka alldenstund höken slog ut från ett träd och ej flög upp från marken förstod jag nog att här måste vara ett träd någonstans som höken antingen hade bo eller också begagnade han det till utkikställe för sina strövtåg i omnejden. Norr om sjön låg först ett odlat fält och något längre till vänster ett bebott torpställe, till höger fortsatte den höga backen med furuskog ända upp till Knivsjö-backe. Mellan backen och torpet låg en bred sänka upp till Norra Knivsjön, hela västra sidan om södra bestod av odlade fält i vars mitt syntes några lämningar efter

ACC. NR M. 8487:39.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

ett gammalt torp, husen voro rivna men en hel del frukträd står kvar där i vilka massor av småfåglar ha sitt tillhåll. För en hök var ju här en alldeles idealisk jaktterräng det begrep jag genast och som jag ej var ute i annat ärende än titta på naturen, kröp jag ner i en buske tände min pipa och avvaktade vad som komma skulle. En halv timma kunde väl ha för- gått då jag såg höken komma igen med en liten fågel i klorna samt slå in i ett träd, nästan fristående ut på den allra brantaste delen av backen, ett långt vackert träd vars gula bark glänste som siden i solljuset. Här hade han sin rede där han lämnade sin fångst varpå han singlade ner på en stor torr gren som av storm eller trädfällning blivit avbruten, här satte han sig att hålla utkik. Avståndet därifrån jag var, var emellertid för långt för att med någon tydlighet kunna se något, jag måste försöka skaffa mig något gömställe på närmare håll, jag hade ej ännu varit i tillfälle att prova på hur skarp syn en hök har och hur fin iakttagelseförmåga han är i besittning av, men några somrar som nu följde och under vilka jag gjorde

ACC. NR M. 8487:40.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

mina iaktagelser fick jag tillfullo bevis härpå, men å andra sidan tyckte jag mig märka att fågeln i tidens längd lärde att känna mig igen. Visserligen fordrade han att jag skulle hålla mig absolut tyst och stilla men då fastän han mycket väl visste att jag låg i mitt gömställe brydde han sig icke om min närvaro. Alltid innan han riktigt satt sig till ro på sin gren vred han huvudet något på sned samt kastade en skarp blick ner på rishögen under vilken jag låg eller satt. Fanns då bara en antydan till rörelse hos mig kastade han sig ut med detsamma men annars satt han stilla och orörlig med den skarpa blicken spejande så långt synkretsen tillät och den minsta rörelse hos en rätta eller fågel långt andra sidan sjön på fälten upptäcktes av honom. Jag förstod till slut när han fick syn på något djur han ämnade jaga. Det syntes liksom en hastig strittning i halsfjädrarna varpå han kastade sig ut tog höjden över sjön tills han kommit över föremålet därpå sköt han som en blixtstråle ner slog klorna i bytet och var detta icke större än att han orkade flyga hem med det så ston-

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:41.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

-nade han icke i farten utan som klorna grep bytet höjde han sig igen i en vacker båge och kom ståtlig som en härskare seglande tillbaka över sjön samt lämnade bytet på kanten av boet lämnade åt honan besväret att slita sönder rovet till ungarne.

Nu skall jag tala om hur jag fick mitt gömställe så bra i ordning.

Första sommaren gick inte för sig att få något gömställe tillräckligt nära utan att jag gjort för mycket buller och oväsen och då fruktade jag att hökarne tagit avsky för platsen och detta önskade jag inte, fick därför ge mig till tåls. Nu var jag heller inte riktigt säker på om höken begagnar samma bo flera år å rad men jag hoppades att så undangömt som här var, med ytterst oländig mark vid boet och gott jaktsrevir runt omkring, skulle han komma igen nästa år och lite besvär får man ju aldrig räkna med, så om vintern tog jag yxa med mig en dag och gick hit upp. Långsåt kärret jämte den höga backen gick en gammal trädgårdsgård fram till sjön på en 30 a 40 nära furan, här byggde jag mellan gärdesgården och backen en riktig riskoja mycket

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8487:49.

Landskap: Blekinge.....  
Härad: Bräkne.....  
Socken: Asarum.....  
Uppteckningsår: .....

Upptecknat av: August Holmberg.....  
Adress: Svängsta.....  
Berättat av: .....  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.....

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

tätt och kastade en massa risgrenar ovanpå så att det såg ut som endast en stor rishög sedan högg jag av några slanor i gärdesgården och lade dem bara löst tillbaka så att jag mycket lätt kunde dra dem därifrån och på så sätt krypa in under ris- högen, så gjorde jag hål i taket så att jag hade fri utsikt ty nu hade jag bestämt mig för att rita av honom ifall han kom tillbaka till våren, jag tyckte att vi nu voro så gamla bekanta att han kunde gärna tillåta mig detta extra lilla nöje och alldenstund jag hade allting klart under vintern räknade jag på att han skulle bli van att se rishögen från det första han kom. Att det var samma fågel alla åren såg jag därpå att han saknade halva inre klon på högra foten.

En vinter kom jag en dag strövande uppåt Öjsmåla och påträffade där en skytt som satt upp ett par bulvaner i en björktopp, han var ute på orrjakt. Händer det någon gång fördig att höken river sönder dina bulvaner, frågade jag. Inte i vinter, sa han, men för några år sen kom en stor hök och slog på en orre just som jag sköt. Orren fick jag och det var nära

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:43.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

att jag fått höken också, jag hade skjutit av den ena klon, den hängde i halsen på orren. Nu trodde jag mig veta orsaken till att min hök saknade den ena klon, säkerligen var det han som varit ute för skyttet den gången. Det var inte utan att jag kände en viss tillfredsställelse över att han kommit så pass lyckligt från äventyret. Intet under att han var försiktig i sitt förhållande till människorna.

Våren kom och höken likaså och nu tog jag papper och blyerts med för att rita, men så snart jag började flög han. Jag undrade mycket över orsaken. Han visste mycket väl att jag fanns under riset men brydde sig icke om det, så snart jag bara lät bli papperet. Långt om länge slog det mig i hågen att det var det vita papperet som skrämdé honom, nästa gång tog jag därför en griffeltavla med mig, den var svart och nu äntligen fick jag honom.

Även ett så stolt och kallsinnigt djur som höken kan någon gång bli förbluffad. En gång han satt på sin gren och höll utkik förstod jag att han fått sikte på något bortpå mossfälten

ACC. NR M. 8487:44.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: 1860

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

andra sidan sjön säkert 500 meter från trädet. Han seglade ut, tog höjden och gick rakt som en linje över sjön och mossen långt upp i översta hörnet mot backen. Där slog han ner men höjde sig med detsamma och kom tillbaka med en svart mullsork i klorna och släppte den efter vanligheten på kanten av boet. Nu var sorken inte riktigt död utan han gjorde en rörelse precis som han kom till bokanten så att han trillade utanför och slog i backen. Hökhonan brukade annars hugga näbben i bytet så snart höken släppte det, men antingen hon missat eller icke blev kvick nog gick det så att sorken trillade ner. Höken skulle just till att sätta sig på sin gren men blev som sagt förbluffad, han höll sig med små korta knyckar av vingarna stilla ända tills sorken slog i marken och till följd av den branta backen rullade flera alnar neråt innan han stannade mot en tuva lingonris. Först när han låg stilla satte höken sig men vred ett par gånger på huvudet och såg ner men ansåg troligen under sin värdighet att flyga ner efter den, utan sorken fick ligga kvar åtminstone så länge jag var där och jag dröjde med flit ett par timmar för att om möjligt få se sluteresultatet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:45.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

En gång hade torparen som bodde i torpet norr om sjön satt ut ståndkrokar i sjön en lördagskväll, om söndagsmorgonen sedan han mjölkat och släppt ut kon tog han ekan och rodde ut att vittja sin fiskredskap, klockan var vid 6 tiden på morgonen, jag var kommen ett par timmar förut och låg på utkik i min rishög. Några av krokarna fick han gäddor på men några krokar hade ingen fisk tagit på utan småfiskarna som voro på satta som bete på krokarna satt oskadade kvar. Dessa kastade torparen i ekan utan att lossa beten och när han tagit upp alla krokarna, rodde han hem, hant ekan vid en påle ocj gick hem med sin fångst men lät fiskeredskapen ligga kvar. Rätt som det var kom en kråka svängande över mossarna längsåt sjökanten och fick sikte på småfiskarna i båten, vände om och flög ett par gånger fram och åter varpå hon sänkte sig ner i ekan och slukade väl en fisk med detsamma. Just nu kastade höken ut från sin gren och tog sin kosa upp mot där eken låg efter vanligheten tog han bra höjd så att då han befann sig över ekan var

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:46.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bråkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av:  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

han ganska högt uppe. Jag trodde det var hans avsikt att slå ner på kråkan och han höll också stilla därstädes men betedde sig något annorlunda än annars ty det vanliga sättet när han slog ner på något var att när han kom över där bytet var sänkte han sig ner lika snabbt som han skjutits ur ett gevär. Många gånger kunde jag endast se honom som en mörk strimma i luften. Kråkan hade emellertid varsnat höken och skulle i all hast ge sig iväg men nu hade kroken följt med betet ner och hon hann inte flyga mer än några mtr. förrän reven höll igen, just nu sänkte sig höken sig några meter men höll så stilla igen. Kråkan var nu vettsskrämdbad och tog flygsats åt andra hållet råkade därvid få reven om åran som låg löst på akterstammen och sitt brädan, åran ramlade i sjön och drog den korta reven med sig så att kråkan kunde nu inte komma högre än 1 meter över vattnet här flaxade hon lite men snart måste hon ner i vattnet och nu blev det slut. Höken var nu försvunnen, troligen hade han från första stund begripet att det var galet fatt med kråkan därom vitnade hans ovänliga beteende, han var tydligent både

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:47

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

klok och försiktig. Jag har hört jägare påstå att höken rår gott på en kråka, men rår icke med två och jag har själv sett när två kråkor hjulpits åt att fördriva en hök. Men den hök jag här omtalar visade en gång att han var situationen vuxen även om det gällde 2 och det tillgick så här.

En söndagsmorgon jag betraktade mina fåglar en stund, började det sila ner fint duggregn, jag satt just och väntade på att höken skulle ge sig ut på jakt så att jag kunde gå däri-från mot hemmet utan att göra något vidare buller, då jag på sprittningen i halsfjädrarna förstod att höken hört eller sett något som tog hans uppmärksamhet i anspråk. Han brukade långa stunder sitta orörlig som om han varit gjuten fast vid sin gren endast ögat var oavlåtligt spejande och vakande. Jag kunde se på ögats rörelser att han då och då kastade en blick genom hålet i taket på min rishög ner till mig, men sällan rörde han på huvudet. Nu såg jag att något särskilt irriterade honom, med detsamma kom 2 kråkor seglande över furutopparna öster ifrån och ämnade sig över sjön. De sänkte sig ner tämligen

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487 :48.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

lägt, troligen för att se om något fanns på sjöstranden som passade dem, Höken satt lika orörlig som förut med spänd blick och små darrningar i några nackfjädrar. När kråkorna kommit något högre än grenen där höken satt fastän litet på sidan om furan , nästan mitt över där jag satt, for höken med ett vin från grenen och slog klorna i den ena kråkan. Det var omöjligt att se hur kvickt det gick men om man havt handen full av fjädrar och bara öppnat fingrarna och skäppt dem kunde det inte gått kvickare än vad höken nu med klor och näbb renrakade den första, den andra kråkan skulle just vända i flykten, då höken släppte den första och sköt rakt ner på den andra, som fick en ännu värre överhalning. Den första kråkan föll till marken inte 10 alnar från mig, ena foten var obrukbar och högra vingen var avslagen, med den andra kråkan följde höken med till marken och började strax slüka stora stycken av den, i detsamma kom hökhonan seglände ner från boet och tog itu med den första kråkan. Denna var ju inte död men ett par kraftiga hugg i huvudet gjorde susen. Nu hade jag dem strax framför mig, just där

ACC. NR M. 8487:49

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

jag skulle krypa genom gärdesgården och nu varken kunde eller ville jag störa dem, det fick inte hjälpa att jag blev genomvåt. Om jag inte stört dem skulle jag hurrat för dem med mina lungors fulla kraft det är då säkert.

Ekorren som vi alla vet ett ganska kvickt djur och sannligen om man kommer i tillfälle att åse en tävlan mellan hök och ekorre äro de beundransvärdå båda två. Litet nedanför mitt gömställe växte ett par stora alar, i backslutningen strax ovanför växte några hasselbuskar och fastän där nu icke fanns några nötter, var det väl dessa buskar ekorren var kommen att undersöka. Höken alltid vaksam sköt ut som en pil och ner, ekorren hade troligtvis hört vinet i luften ty han tog ett väldigt språng ur busken och i alen. Först när jag såg honom göra språnget förstod jag vad höken slog efter. Ekorren satte åstad i spiral en liten bit uppåt första trädet, kastar sig sen tvärt över till det andra där han likaså svängde runt en bit, kastar sig så tillbaka till första trädet och så gick det i många repriser upp och ner en lång stund. Jag trodde en stund att ekorren skul-

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:50.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

-le klara sig och om där funnits ett träd till nära nog så är det säkert att höken fått vara utan mål den gången. Likasäundravärda voro hökens snabba kast och vändningar i stället för att han under vanlig flykt hade vingarna ungefär horisontala, flög han nu så att säga på kant, ibland gjorde han en sväng med högra vingen upp och den vänstra ner för att vid nästa sväng ha dem alldeles motsatta. Längst uppe var något större öppning mellan träden samt mera fritt för grenar och här tog höken ekorren i själva språnget mellan båda träden. Både färgen och storleken på höken visade att han måste vara mycket gammal så att det var i hög grad förvånansvärt att han kunde prestera sådan flygskicklighet som han gjorde.

Torparen som bodde norr om sjön ägde en 14 a 15 höns, dessa kunde jag se där de gingo i närheten av husen från mitt gömställe och många gånger slog höken ner och tog råttor och småfåglar tätt intill hönsen, men på min fråga om höken någon gång tog höns för honom svarade han att detta icke var fallet. Harungar såg jag honom taga ett par gånger på åkrarna andra

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:57.

Landskap: Blekinge  
Härad: Bräkne  
Socken: Asarum  
Uppteckningsår: \_\_\_\_\_

Upptecknat av: August Holmberg  
Adress: Svängsta.  
Berättat av: \_\_\_\_\_  
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

sidan sjön. Hans föda tycktes efter vad jag kunde bedöma för det mesta bestå av råttor, sorkar, småfåglar och ekorrar. Råttorna var han svår mot och det var ju klart att på de många odlingarna måste det finnas gott om dem, men det bevisar också, att om det finnes tillräckligt med sådana smådjur lever han huvudsakligen av dem. Jag hade visserligen inte tid att ge akt på fågelns liv mera än en söndagsmorgon då och då men det är ju klart att likadan diet som han förde när jag såg honom likadan förde han andra dagar, visserligen tillerkänner jag honom inte så litet skarpsinne men att han skulle föra mig bakom ljuset med att nyttja särskild matordning när jag såg honom tror jag ändå inte. Händelsen med kråkorna visar att höken ej förmnar makan att dela det rov han tagit. Nu var ju här händelsevis så att det fanns ett rov till vardera men jag är benägen att tro detsamma när de ha bara ett. Jag såg en gång hökfär slå ner på något andra sidan sjön på mosseodlingen, det var både för långt att kunna se vad han tog och dessutom skynde den höga havren bort både hök och byte men

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8487:52.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

emedan han ej kom tillbaka utan blev kvar förstod jag att boet var större än han orkade ta med sig. Det dröjde en god stund och jag började tro att torparen satt upp något slags fångstmedel på mossen som höken fastnat uti och stod just i begrep att krypa fram och gå omkring sjön för att hjälpa höken loss ifall han fångats, just då kastar honan sig ut från boet och seglade bort över sjön samt sänkte sig sakta ner på samma ställe som jag sett hökfar slå ner på, strax därpå kom han tillbaka och satte sig på sin gren utan att bry sig om boet, härav såg jag att hanen ej hjälper till att ruva ungarna då honan är borta. Om en 20 minuter kom honan tillbaka med en liten fågel som hon delade mellan både ungarna som nu voro tämligen stora, men något stycke av det större rovet hade inte någon av de gamla med sig hem. Ingen annan gång såg jag heller att de båda delat rov med sig utan alltid voro de hela. Kanske det berodde på att det här fanns så gott om smådjur. När jag sen gick därifrån tog jag vägen norr om sjön, över bäcken och fram på mossarne, där fann jag platsen där hökarne slagit ner och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8487:53.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

såg att det var en halvvuxen hare som tagits, på en halv aln hög sten hade höken släpat upp haren och där hade han blivit uppäten, det var bara lite kvar av den så att aptiten var icke dålig. Jag observerade en och annan gång när höken satt på sin gren att han gjorde några häftiga rörelser med huvudet och halsen varefter han släppte ut ur näbbet någon liten klump stor som en tumända, ljusgrått till färgen, någon gång kom det två, till en början trodde jag att han var sjuk. Det låg gott om sådant på marken under trädet, så en gång sen ungarna flugit ur boet och hela familjen var borta på strövtåg gick jag fram och undersökte det här, då såg jag att det bestod av hopklippade hår, fjädrar och dylikt. Nu begrep jag att hökens matsmältnings är sådan att han kan frånskilja sådant krafts och ge det från sig igen samma väg som det kommit.

En gång fick jag åse ett beundransvärt flygprov av min praktige hök. Det förekommer emellanåt att dykander kommer från havet och tillbringar en dag ibland två uppi skogsjöarne för rän de bege sig tillbaka till havet igen helst under sensom-

ACC. N:o M. 8487:54.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

-maren eller hösten. En sådan som någon dag antagligen legat uppe i Ethövden ( en större sjö varifrån bäcken som sedan går igenom båda Knivsjöarna tar sitt ursprung) samt sedan var på utflykt från sjön till havet, kom längsåt sänkan mellan Knivsjöarna i akt och mening att fortsätta söderut och var kommen ungefär på en hundra meter nära norra ändan av södra Knivsjön, vingarna gingo som ett surr och vacker tedde sig den lilla fågeln med sin mörka rygg och vita underrede, så syntes från backarne ifrån nordväst liksom en mörk svart linje som i ilande fart närmade sig, det var höken som fastän årstiden var så långt framskriden att ungarne för längesen lämnat boet, dock nu händelsevis befann sig här och troligtvis ansåg att anden gjorde intrång på hans område, strax gjorde jakt på den. Anden hade nog några hundra mtrs försprång när jag upptäckte dem båda, men höken med sin skarpa syn hade säkert fått syn på anden långt förut och av den virvlande fart varmed anden for iväg är det troligt att även den sett höken och ville med all makt skynda undan och nu var det som höken visade sitt överlägsna flygprov. Från första början befann höken sig på omkring 20 a 25

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8487:55.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

meters högre bana än anden och denna höjd behöll han hela tiden, men han vann synbart det vill säga, avståndet förminskades alltmera mellan båda flygkonstnärerna, om en liten stund var anden kommen över sjön och befann sig nu i sänkan söder om sjön samt hunnen c:a 200 meter nedanför sjön, då var höken alldeles över då precis som om han slungats fram av en stålfjäder höjde han sig ännu några meter varpå han som en blixt slog tvärt ner, grep den arma anden och så blev det ett par kullerbyttor i luften förrän anden blev medgörlig nog att godvilligt följa med till marken. Jag var för långt ifrån för att kunna höra om anden uppgav något skri i dödsstunden, jag kunde endast konstatera att hennes livslängd sträckte sig inte längre än hit. Lägger jag nu ihop mina erfarenheter om hökens levnadsätt, får det ju icke förnekas, att han gör åtskillig skada på vilt i markerna, dock icke på långt nära såsom han blivit beskylld för och för hemdjuren är han ej mycket rånare. Den jag här hade under observation i fyra somrar tog ingen gång någon höna från torparen som bodde inom gott synhåll från hökens bo, och

ACC. NR M. 2487:56.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnemåla, Asarum

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

som hade sina höns gående ute i det fria varenda dag året runt.

Men åtskilliga ungharar fick nog släppa livet till, tre såg jag höken ta och jag var där endast om söndagarna så säkert strök det någon mera under de andra dagarna. Men så var ju detta en efter färgen att döma ganska gammal höl. Tvärlinjerna eller rättare sagt tvätfläckarne på undersidan framträder större och klarare ju äldre höken är, detta är det säkraste kännesärke jag har att bedöma åldern på en hök i det fria, man kommer minsann inte dem så nära att det tillåter några ingående observationer. Min röst är svag och min önskan kan icke mycket göra sig gällande men jag vill ropa så högt jag kan till dem som äga förmåga att göra sin mening gällande, låt den ädla känslan bli rådande mot vilddjurens i markerna så att dessa under sin fortplantningstid må åtnjuta skydd av lagen.